

Monika Patuszyńska

Bastards & Orphans

de abstractie van de dingen

(een persoonlijke ode)

Eigenlijk ben ik altijd al een fan geweest van haar werk.

Monika Patuszyńska, een Poolse keramiste die ik ooit – nog in de guldentijd – op de Goudse Keramiekmarkt tegenkwam. Toen kocht ik een van haar theepotten die – in mijn ogen – anders was dan alles wat ik daarvoor had gezien. Tussen toen en nu heeft ze me steeds verrast met een verfrissende ideeënrijkdom, er uiteindelijk in resulterend dat ik in 2013 mijn winkel leegruimde om dat werk met geïnteresseerden, collega's en verzamelaars te delen.

Het nieuwe werk blies me van mijn sokken. Ze was toen bezig om afval af te gieten. Beter gezegd: totaal verwaarloosde mallen uit een verlaten fabriek waar ik een jaar eerder ook doorheen had mogen lopen. Ik zocht toen dingen die ik ooit nog zou kunnen gebruiken (wat natuurlijk nooit gebeurt).

Monika echter, bekeek de door het lekwater aangevreten mallen en zag wat ik niet zag. Ze goot ze af in hetzelfde materiaal waar ooit de fabriek mee werkte: prachtig Boheems porselein. Zo creëerde ze een beeld van tijd, verwaarlozing, handel, industriële geschiedenis. Kortom, een beeld van het tijdsgewricht waarin we nu leven, waarin serviesgoed niet meer gevraagd is en porseleinfabrieken de deuren sluiten (of een deel van de productie naar lagelonenlanden verplaatsen).

De eenvoudige borden, potjes, kopjes en ander serviesgoed werden door haar handelen opeens objecten met een nieuwe lading.

Bastards & Orphans is geen esthetisch werk, maar het is wel waanzinnig interessant. Het zet je tot denken aan, laat je je eigen wereldje opnieuw bekijken.

Als iemand iets belangwekkends toevoegt aan het vele wat overal al geproduceerd wordt, verdient dat alle aandacht.

Van zichzelf zegt Monika dat ze geen commentator is, dat ze onderzoekt, en dat-is-dat. 'Materiaal manifesteert zich in al mijn werk, niet het onderdrukte gladde wat je zo vaak zag in al die fabrieken, niet glimmend en fijn. Ik

Vorige pagina: Suikerpot *Imperial*, 2012-13, h 7-8 cm

▲ Met lekkende mallen gieten...

► Suikerpotten *Allegro*, 2012-13, h 15-16 cm

foto's: Monika Patuszyńska

geloof niet dat porselein glad, volgzaam en onderdanig is, ook al wordt het als zodanig vaak gepresenteerd. Je kan een kat zijn klauwen ontnemen, maar is het beest dan nog wel een kat?’

Ze wil geen sociaal commentaar geven, maar doet dat – in mijn ogen – zeker met dit werk, wel. Ik lees in de ‘eenvoudige’ afgietsels uit de verlaten fabriek het beeld van de verwaarlozing, de verandering. En zo moet het ook. Een abstract werk is pas af als er iemand naar kijkt, het beleeft, er over nadenkt. Daarvoor moet het wel een goede abstractie zijn. Ik kan heel verrast zijn als mensen in mijn winkel komen en hun interpretatie geven van mijn werk. Vaak is dat anders dan wat ik voor ogen had, anderen bezien de wereld, en dus objecten, met hun ogen, hun ervaring.

▼ *Operation Ksiaz, oktober 2012*
foto: Grzegorz Stadnik

Volgende pagina: *Handvatten voor olie- en azijnstel Allegro, 2012-13*
foto: Monika Patuszyńska

Het voor-de-hand-liggende nemen en dat transformeren tot iets complex en verwarrend is ongelofelijk belangrijk: het dwingt ons tot herdefiniëren, zelf ontdekken. De meeste tijd nemen we de dingen voor lief en besteden er nauwelijks aandacht aan, tot bijvoorbeeld een kunstenaar ons een nederig object opnieuw laat ervaren, zoals in dit geval.

Het object kan simpel zijn, de boodschap is dat niet. De afgietsels van deze verwoesting zijn op zichzelf staande kunstwerken. We zien kankergezwellen ‘groeien’ aan herkenbare potjes en ook als je niet alles van de techniek weet, zie je de vergankelijkheid van normen en waarden. Dit was het spul ‘waar moeder trots op was’, de rijkdom van de gegoede bourgeois familie van weleer, nu niet meer *en vogue* en dus gemarginaliseerd.

Monika Patuszyńska doet veel opwindende, nieuwe en verrassende dingen met keramiek. Daarom de moeite waard om te blijven volgen!

Jeroen Bechtold

